

Vedlegg 1

Endringer til Forsvarsbyggs generelle kontraktsvilkår for rammeavtaler

I tabellen under fremgår det endringer og eventuelle tillegg til Forsvarsbyggs generelle kontraktsvilkår for rammeavtaler:

Punkt	Erstattes med eller utgår, eventuelt nytt punkt
Nytt pkt	<p>3.5.1 Bytte av nøkkelpersonell</p> <p>Entreprenøren kan ikke uten byggherrens skriftlige samtykke skifte ut sin prosjektleder, anleggsleder eller personer som ble evaluert i forbindelse med tildeling av kontrakten eller avtalt som erstatning for slik person. Oppdragsgiver skal svare innen rimelig tid etter han har mottatt forespørsel om samtykke. Oppdragsgiver kan bare nekte å gi samtykke dersom han har saklig grunn. Ved bytte av personell kan oppdragsgiver i rimelig utstrekning kreve kostnadsfri overlapping.</p> <p>Dersom slikt personell, uten skriftlig samtykke skiftes ut, på tross av at oppdragsgiver har saklig grunn til å nekte, betales en dagmulkt på NOK 10.000 per dag. Dette gjelder ikke dersom forholdet rettes innen en rimelig frist fastsatt av byggherren. Dagmulkt påløper uansett ikke der oppdragsgiver har unnlatt å påberope seg kontraktsbrudd uten ugrunnet opphold etter at han ble kjent med personskiftet.</p> <p>Samlet dagmulksansvar etter denne bestemmelse er begrenset til 10% av avropssummen pr år, maksimalt NOK 300.000. Dagmulkten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt etter andre bestemmelser.</p>
Nytt pkt	<p>6.1 Innmelding eller endring av underleverandør</p> <p>Før bruk av nye underleverandører skal rammeleverandør sende inn vedlegg i 6 - 10, jf. «Del I vedlegg 2-9» og «Del I vedlegg 10 - Fullmakt for oversikt over skatt og avgift».</p> <p>Leverandør skal på forhånd ha gjort egen inntakskontroll før oversendelse til oppdragsgiver.</p> <p>Det er leverandørens ansvar å melde inn nye underleverandører minst 1 år før de kan regnes som fullt ut tilgjengelig på avrop med krav til sikkerhetsklarering.</p> <p>I mellomtiden er det leverandørens ansvar å til enhver tid ha et tilstrekkelig antall personer med gyldig sikkerhetsklarering slik at ethvert oppdrag i henhold til rammeavtalen kan løses uten forsinkelser og med den kvalitet som beskrevet som beskrevet i vedlegg 8 – Sikkerhet.</p>

Nytt pkt	<p>11.5. Sikkerhetsklarering Leverandøren skal til enhver tid ha minimums antallet sikkerhetsklarert personell som følger av vedlegg 8, pkt. 1.1. 4 avsnitt.</p> <p>11.5.1 Personopplysningsblankett Leverandøren skal senest 30 dager etter at informasjon om hvordan personopplysningsblanketter skal fylles ut ha levert inn blanketter for det antallet som følger av vedlegg 8 - sikkerhet pkt. 1.1.</p> <p>Med «levert», menes levering av utfylte personopplysningsblanketter som kan sendes inn til Forsvarets sikkerhetsavdeling (FSA) fra Sentral Anmodende Myndighet i Forsvarsbygg.</p> <p>11.5.2 Autorisasjon Entreprenøren aksepterer at manglende oppmøte til autorisasjon etter avtale som ikke avbestilles minst 24 timer før vil bli fakturert dem med kr. 6000,- eks.mva. pr person. Dersom legeerklæring forevises frafalles kravet. Kravet motregnes i avropet autorisasjonen gjelder. Rammeleverandør svarer tilsvarende for sine underleverandører.</p> <p>11.5. Sanksjoner Ved brudd på punkt 11.5, eller om det foreligger mangler i dokumentasjonen løper dagmulkt på 1 500,- pr hverdag. Med hverdager menes alle dager unntatt helligdager og offentlige høytidsdager. Mulkt løper så lenge forholdet vedvarer med begrensning på 100 dager. Når maksimal frist nås anes det som vesentlig mislighold.</p> <p>11.6. Manglende sikkerhetsklarering Som følger av vedlegg 8, så skal Leverandøren skal til enhver tid ha et tilstrekkelig antall personer med gyldig sikkerhetsklarering slik at ethvert oppdrag i henhold til rammeavtalen kan løses uten forsinkelser og med den kvalitet som beskrevet.</p> <p>11.6.1 Unntak første år etter signering Første år av rammeavtalen, etter kontraktsignering vil det kunne oppstå utfordring som følge av manglende klarering. Dersom leverandøren i dette første året ikke kan levere som følge av manglende sikkerhetsklarering, så vil det ikke telle i en vurdering av reduksjon av rangering, eller vesentlig mislighold av avtalen som beskrevet i «Del III - (Vedlegg 2.1) - Rammeavtalens spesielle bestemmelser» pkt. 5.1.1. Dette med mindre manglende klarering skyldes forhold under oppdragsgivers kontroll.</p> <p>Når første år er over vil det å si nei til direkteavrop hvor årsaken til manglende leveringsevne, er mangel på tilstrekkelig antall personer med gyldig sikkerhetsklarering som beskrevet i «vedlegg 8 – Sikkerhet» følger det sanksjoner av «Del II - vedlegg 1 – Endringer» nytt pkt. 11.6 vil manglende oppfyllelse av avrop telle i vurdering av nedsetting av rangering som A-leverandør.</p>
----------	---

Nytt pkt	<p>12.2 Miljøoppfølgingssystem</p> <p>Leverandøren skal senest 6 mnd* etter kontraktsinngåelse ha tatt i bruk et miljøstyringssystem som oppfyller kravene i gjeldende NS-ISO 14001, EMAS (Eco-Management and Audit Scheme), Miljøfyrtårn for relevant bransje eller tilsvarende. Miljøstyringssystemet skal være dokumentert og åpent for innsyn fra Forsvarsbygg. Leverandørens miljøstyringssystem dokumenteres med attest utstedt av uavhengig organ som viser at leverandøren oppfyller gjeldende ISO 14001, EMAS eller Miljøfyrtårn for relevant bransje, eller tilsvarende.</p> <p>Det uavhengige organet må være akkreditert av Norsk akkreditering eller tilsvarende organer. Dersom leverandøren ikke har mulighet for å få slike attester innen kontraktsinngåelse, og dette ikke skyldes leverandøren selv, kan annen dokumentasjon av miljøstyringstiltak godkjennes, jf FOA §16-7 (3). Leverandøren må dokumentere at disse tiltakene tilsvarer ovennevnte miljøstyringsstandarder. Dette kan for eksempel dokumenteres med en bekreftelse på at sertifisering er i gang, eller annen attest fra uavhengig organ.</p> <p>*Om kontraktsinngåelse er før fellesferie utsettes frist med 1,5mnd, og om juleferie avvikes i 6 mnd frist gis det utsettelse på 14 dager.</p> <p>12.2.1 Sanksjoner</p> <p>Ved brudd på punkt 12.2 løper dagmulkt på 750,- pr hverdag. Med hverdager menes alle dager unntatt helligdager og offentlige høytidsdager. Mulkt løper så lenge forholdet vedvarer med begrensning på 100 dager. Når maksimal frist nås anes det som vesentlig mislighold.</p>
Nytt pkt	<p>8.1 Sanksjoner ved forsinket/mangelfull rapportering, jf. Del II - Vedlegg 2.1 - Rammeavtalens spesielle bestemmelser kapittel 11 og 13.</p> <p>Dersom årsrapport ikke sendes innen 15. februar påfølgende år, l løper dagmulkt på 750,- pr hverdag til rapport leveres.</p> <p>Dersom forbruksrapport ikke leveres innen 15. i neste måned l løper dagmulkt på 750,- pr hverdag til rapport leveres.</p>
Nytt pkt	<p>10.2 Rapportering – Pliktig bruk av lærling</p> <p>Kravet til 10 % beregnes av summen av alle avrop som er gjort på en rammeavtale i løpet av et kalenderår. Entreprenøren skal dokumentere at kravet er oppfylt i årsrapport, se Vedlegg 2.1 Rammeavtalens spesielle bestemmelser, punkt 11 Rapportering.</p> <p>I avrop som er uegnet for bruk av lærlinger kan kravet bortfalle etter skriftlig godkjenning av byggherren før kontraktarbeidet påbegynnes.</p> <p>Prosentkravene overfor kan fravikes dersom arbeidene ikke er egnet for bruk av lærlinger ut fra arbeidets art og helse, miljø og sikkerhet, eller i de tilfeller som fremgår av forskrift om plikt til bruk av lærling i offentlige kontrakter av 17.12.2016 § 9. En beslutning om dette tas i samarbeid mellom entreprenøren og byggherren, men ved uenighet har byggherren ensidig rett til å avgjøre dette. Kravet gjelder heller ikke dersom entreprenøren kan dokumentere at det i rimelig omfang er annonsert etter lærlinger, og at en fylkeskommune eller annen relevant institusjon etter en konkret henvendelse fra entreprenøren, ikke har sett seg i stand til å formidle lærlinger.</p>

	<p>10.2.1 Sanksjoner</p> <p>Byggherren kan holde tilbake inntil 1 % av den årlige omsetningen på kontrakt dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren</p> <p>Ved avsluttede avrop der kravet ikke er oppfylt, kan byggherre ilegge en bot på 1 % av vederlaget for det aktuelle kalenderåret. Boten reduseres forholdsmessig dersom arbeidstidene utført av lærlinger utgjør 6 % eller mer av arbeidstidene. Boten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse og annen dagmulkt etter rammeavtalen.</p> <p>Ved vesentlig mislighold av pliktene i første og annet avsnitt, eller der det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntre, kan byggherren med rimelig varsel stanse arbeidene for entreprenørens regning og risiko eller heve rammeavtalen.</p>
Nytt pkt.	<p>10.1 Årsrapport - Plikt til bruk av faglærte</p> <p>Kravet til 50 % beregnes av summen av alle avrop som er gjort på en rammeavtale i løpet av et kalenderår. Entreprenøren skal dokumentere at kravet er oppfylt i årsrapport, se Vedlegg 2 Rammeavtalens spesielle bestemmelser, punkt 11 Rapportering.</p> <p>10.1.1 Sanksjoner</p> <p>Byggherren kan holde tilbake inntil 1 % av vederlaget for det aktuelle kalenderåret dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.</p> <p>Ved avsluttede avrop der kravet ikke er oppfylt, kan byggherre ilegge en bot på 1 % av vederlaget for det aktuelle kalenderåret. Boten skal betales i tillegg til eventuell dagmulkt for forsinkelse og annen dagmulkt etter rammeavtalen.</p> <p>Ved vesentlig mislighold av pliktene i første og annet avsnitt, eller der det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntre, kan byggherren med rimelig varsel stanse arbeidene for entreprenørens regning og risiko eller heve rammeavtalen.</p>
Nytt pkt.	<p>11.5 Krav om bruk av fast ansatte og innleid arbeidskraft - Sanksjoner</p> <p>Byggherren kan holde tilbake inntil 5 promille av vederlaget for det aktuelle kalenderåret dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren.</p> <p>Ved vesentlig mislighold av pliktene, eller der det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntre, kan byggherren med rimelig varsel stanse arbeidene for entreprenørens regning og risiko eller heve avropet.</p>
Nytt pkt.	<p>11.5 Etisk handel</p> <p><u>11.5.1 Ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden</u></p> <p>Leverandøren skal under hele perioden overholde punktene i dette kontraktsvilkåret for å ivareta åpenhetslovens krav til dokumentasjon, og gjennomføring og oppfølging av aktsomhetsvurderinger. Kontraktsvilkårene bygger på FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter og OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv med aktsomhetsvurderinger som metode.</p> <p>Dersom leverandøren bruker underleverandør for å oppfylle denne rammeavtalen, er leverandøren forpliktet til å videreføre og bidra til etterlevelse av kravene i leverandørkjeden.</p>

Nytt pkt	<p>11.5.2 <u>ILOs kjernekonvensjoner</u></p> <p>Leverandør skal etterleve følgende grunnleggende krav:</p> <ol style="list-style-type: none"> Forbud mot barnearbeid (FNs barnekonvensjon artikkel 32, ILO-konvensjoner nr. 138 og 182) Forbud mot tvangsarbeid/slavearbeid (ILO-konvensjoner nr. 29 og 105) Forbud mot diskriminering (ILO-konvensjoner nr. 100 og 111) Organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger (ILO-konvensjoner nr. 87 og 98)
Nytt pkt	<p>11.5.3 <u>Retningslinjer og prosedyrer for aktsomhetsvurderinger</u></p> <p>For å sikre etterlevelse av kravene i punkt 11.5.2, samt for å forebygge og håndtere eventuelle avvik fra kravene, skal leverandøren senest innen 6 måneder etter kontraktsinngåelse, ha retningslinjer og prosedyrer på plass for aktsomhetsvurdering.</p> <p>Det betyr at leverandøren skal kartlegge, forebygge, begrense og gjøre rede for hvordan de håndterer risiko for negativ påvirkning på kravene i punkt Feil! Fant ikke referanse-kilden., og retter opp skade. I tråd med metoden for aktsomhetsvurderinger skal interessenter, særlig berørte rettighetshavere, involveres. Alvorligst risiko, uavhengig av hvor i leverandørkjeden risikoen er, prioriteres først.</p> <p>Senest innen 6 måneder etter kontraktsinngåelse, skal leverandøren ha:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Offentlig tilgjengelige retningslinjer for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter i leverandørkjeden, vedtatt av styret. Innholdet skal som minimum omfatte en forpliktelse om å etterleve kravene i punkt 11.5.2, i egen virksomhet og i leverandørkjeden. - En eller flere ansatte på ledelsesnivå som har ansvar for etterlevelse og rapportering om arbeidet med aktsomhetsvurderinger til styret. - Prosedyrer for formidling og regelmessig oppfølging av retningslinjer og prosedyrer i egen virksomhet og i leverandørkjeden. - Prosedyrer for å utføre regelmessige risikoanalyser i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Dette innebærer å kartlegge og vurdere risiko for brudd på kravene i punkt 11.5.2. - Prosedyrer som beskriver hvilke tiltak leverandøren vil iverksette for å stanse, forebygge eller redusere negativ påvirkning og skade på kravene i punkt 11.5.2. <p>Leverandøren skal kunne vise til offentlig tilgjengelig informasjon om arbeidet med aktsomhetsvurderinger i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Dette omfatter hvordan risiko for brudd på kravene i punkt 11.5.2 og eventuell skade i egen virksomhet og i leverandørkjeden, er håndtert.</p> <p>Dersom leverandøren har forårsaket, eller medvirket til skade, skal leverandøren sørge for å rette opp skaden og yte erstatning til skadelidende.</p>

<p>Nytt pkt.</p>	<p><u>11.5.4 Oppfølging av rammeavtalen</u></p> <p>Leverandøren skal sikre at kravene i punkt 11.5.2, samt 11.5.3 Feil! Fant ikke referanseilden. etterleves i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Dersom leverandøren blir klar over forhold i strid med punkt 11.5.2 og 11.5.3 i leverandørkjeden, skal leverandøren rapportere dette til Forsvarsbygg uten ugrunnet opphold.</p> <p>Forsvarsbygg kan kreve at leverandøren dokumenterer etterlevelse ved hjelp av et eller flere av følgende tiltak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fremvise vedtatte retningslinjer og prosedyrer, jf. punkt 11.5.2 og 11.5.3. - Fremvise en oversikt over produksjonsenheter i leverandørkjeden, inkludert kontaktopplysninger, for utvalgte produkter, og/eller komponenter og/eller råvarer. Forsvarsbygg angir hvilke produkter og hvilken del av leverandørkjeden. - Fremvise gjennomført risikoanalyse, og rapportere om oppfølging og håndtering av funnene. - Delta i oppfølgingssamtale(r) med Forsvarsbygg og eventuelt andre relevante interessenter. - Kontroll eller revisjon av at kravene i punkt 11.5.2 og 11.5.3 overholdes hos leverandøren og i leverandørkjeden. <p>Kontroll eller revisjon kan gjennomføres av Forsvarsbygg eller av offentlig enhet som Forsvarsbygg samarbeider med.</p> <p>Forsvarsbygg forbeholder seg retten til å dele kontroll- og revisjonsrapportene med andre offentlige virksomheter som vil omfattes av taushetsplikten.</p> <p><u>11.5.5 Sanksjoner</u></p> <p>Ved brudd på punkt 11.5.2, 11.5.3, og 11.5.4 eller om det foreligger mangler i dokumentasjonen, gjelder Rammeavtalens generelle bestemmelser punkt 16.1.</p>
------------------	--